

DRAGE V ČASU 2. SV. VOJNE

OKUPACIJA IN ODPOR

Med drugo svetovno vojno so si okupacijske sile – Nemčija, Italija, Madžarska in Neodvisna država Hrvaška – razdelile slovensko ozemlje ter slovenski narod obsodile na uničenje. Narod je preživel zaradi partizanskega upora.

Belo krajino so okupirali Italijani, med drugim tudi vas Drage, ki leži v tesni globeli pod južnimi pobočji Gorjancev v občini Metlika, tik ob slovensko-hrvaški meji. Vas, naseljena pretežno z Žumberčani – srbsko-hrvaško govorečimi potomci Uskokov, ki so se tu naselili v času turških vpadov – je od leta 1942 nudila varno zavetje partizanskim enotam, ustanovam in organom: Gorjanskemu bataljonu, Belokranjskemu in Vzhodnodolenjskemu odredu, 13. proleterski brigadi Rade Končar, operativnemu štabu 4. hrvaške operativne cone, Okrožnemu odboru OF in Okrožnemu komiteju KPS za Belo krajino ter številnim obrtnim delavnicam. Oktobra in novembra 1942 je bil v vasi štab IV. operativne cone, kjer so slovenski in hrvaški partizani sklenili dogovor o napadu na italijansko-belogardistično postojanko na bližnjem Suhorju. Skupaj so jo 26. novembra 1942 napadli in uničili, s čimer se je svobodno ozemlje v Beli krajini razširilo.

SREDIŠČE PARTIZANSKEGA GIBANJA

V Dragah so potekale številne partizanske prireditve in mitingi. Ob obisku vrhovnega komandanta slovenske partizanske vojske Franca Rozmana - Staneta so 1. maja 1943 pripravili celo parado. Od 20. februarja 1943 je v vasi delovala tudi partizanska šola. Vanjo je bilo vpisanih 41 učencev, razvrščenih v šest razredov. Učitelj je bil Gabre Bogdanovič. Konec poletja 1943 je v vas prispela angleško-ameriška vojaška misija, ki je nudila pomoč partizanom. Takrat so Drage postale pomembno središče NOB, saj so zavezniška letala jeseni 1943 na Gorjancih začela odmetavati orožje, obleko, hrano, zdravila in drugo pomoč. Zavezniki so tu postavili tudi radiooddajno in meteorološko postajo. Na mestu nad vasjo, imenovanem »V kotlinah« pri Popovičih, so uredili spuščališče, od koder so domačini iz Drag, Ravnac in Dola z vozovi prevažali material v vas. Drage so tako postale zbirna baza za nadaljnjo razdelitev pomoči. Po kapitulaciji Italije so razmere dopuščale tudi oblikovanje letalskih enot. Na podlagi depeše Vrhovnega štaba z dne, 28. oktobra 1943, ki je 16. septembra ustanovil Oddelek za letalstvo, 14. oktobra pa 1. letalsko bazo NOVJ, so se pri Glavnem štabu NOV in POS začeli zbirati letalci iz vseh enot v Sloveniji. Skupaj z mornarji so jih zbrali v Dragah, od koder so novembra 1943 odšli na šolanje v Bari v Italijo. Iz Slovenije jih je skupaj odšlo 480. Zaradi pomembnosti vasi so Drage poimenovali tudi Mala Ljubljana.

BOMBARDIRANJE IN POSLEDICE

Dejavnosti partizanov in zaveznikov niso ostale prikrte. Ustaške oblasti so zato organizirale bombardiranje vasi. Nemški bombniki so 21. aprila 1944 poleteli z zagreškega letališča in več kot dve uri izmenično bombardirali Drage. Vas je bila skoraj povsem porušena: tri četrť hiš in gospodarskih poslopij je bilo uničenih, umrlo je pet ljudi (Milan Devetak, Enica Damjanović, Marija Damjanović, Marica Damjanović in Franci Potočar, star 14 mesecev), več jih je bilo ranjenih, vsa živina v hlevih pa je poginila. Žrtev bi bilo še mnogo več, če partizanske enote ne bi pravočasno zapustile vasi in če prebivalci tistega dne ne bi bili na njivah, kjer so sadili koruzo. V vasi je ostala angleško-ameriška misija skupaj z upravo skladišča in stražarjem Milanom Devetakom, ki je pri bombardiranju padel. Po napadu se je misija preselila v bližnje Ravnace, prebivalci Drag pa so se razselili po sosednjih vaseh.

PRISPEVEK K NOB

V narodnoosvobodilni boj so Drage prispevale velik delež: v partizanih je sodelovalo 23 domačinov, od katerih jih je 13 padlo. V vojni je bilo požganih in porušeni 35 hiš ter gospodarskih poslopij. Vas, ki je bila skoraj izbrisana z zemljevida, ostaja simbol poguma in žrtvovanja.

Skenirajte
QR kodo
za več
informacij:

Scan the
QR code
for more
information:

OBČINA
METLIKA

Postavitev informacijske
table sta omogočili:
Krajevna skupnost Suhor
in Občina Metlika

This information panel
was made possible by:
Suhor Local Community
and Municipality of Metlika

Avtor besedila / Text Author:
Prevod / Translation:
Jezikovni pregled / Slovene Language Review:
Oblikovanje / Graphic Design:

dr. Božidar Flajšman
dr. Jaka Jarc
Anica Kopinič
Marko Bradica

Literatura in viri / Sources and Literature: Arhiv raziskovalnega projekta *Napravitve mi to delo nemško - italijansko - madžarsko - hrvaško*: Vloga okupacijskih meja v razmerodajni politiki in življenju slovenskega prebivalstva. <https://okupacijskemeje.si/preface.html> / Anton Bezenšek. Nekateri dogodki med NOB in Krajevni skupnosti Suhor, Mladinski raziskovalni tabor Bela krajina 84, Suhor pri Metliki, gibanje »Znanost mladini«, Ljubljana, 1985, str. 20-26. / Belokranjski muzej Metlika, Gradivo za topografijo NOB, Muzej narodne osvobodilne LRS, L. smolj, Bela krajina, Ljubljana, 1988, str. 80, 81. / Božidar Flajšman, Viroverno, Videti čemo. Okupacijske meje v Beli krajini 1941-1945, ur. Bojan Rakovec, Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, 2020, str. 7-45. / Franjo Tavčar-Frank, Ispik iz spominj, ki mi kdaj ne blijde. V zbornik Žumberak-Gorjanci 1941-1945 (ur. Franci Šali), Novo mesto: Dolenjski muzej Novo mesto, 2004, str. 246-251. / Miroslav Stepančič, Partizanska zaleda obkrož v mestilnem okraju belokranjskega okraja. V zbornik Žumberak-Gorjanci 1941-1945 (ur. Franci Šali), Novo mesto: Dolenjski muzej Novo mesto, 2004, str. 170. / Narodnoosvobodilna vojna na slovenskem 1941-1945. Vojna zgodovinska inštitucija ljudske armade in inštitucija za zgodovino belokranjskega gibanja v Ljubljani (Zdenko Klavžič), dr. Tereza Ferenc, Jan Ferjak, dr. Miroslav Stepančič, Aleksa Nedog, dr. Miroslav Stepančič, Partizanska knjiga Ljubljana, Ljubljana 1979, str. 412, 413. / Peter Selakovič, Napad na rob Drage u NOB. Žumberčan, glasnik kulturno umetniškega društva Žumberak Novo mesto, 5. 12. 2006, str. 13. / Radio Polje, Belokranjski odred, Ljubljana, Partizanska knjiga, 1975, str. 414. / Žumberak i Gorjanci u narodnoosvobodilačnom ratu. Žumberačke novine, Zagreb, Travanj-Srpanj, 1982, str. 6,7. / Ustali viri / Oral Sources: Angela Perencovič, Zagreb, 6. oktober 2025. / Dragica Reba, Novo mesto, 6. oktober 2025. / Tanja in Zdenko Badovinac, Drage, 3. oktober 2025

Zemljevid razdeljene Slovenije
Divided Slovenian territory

današnje državne meje
State border today

Rapalska meja (1920-1947)
Rapallo border (1920-1947)

meja med Italijo in Nemčijo (1941-1943)
Border between Italy in Germany (1941-1943)

notranja meja med Italijo in italijanskim
okupiranim območjem
Internal border between Italy and the
Italian occupied area

meja med Nemčijo in Madžarsko
Border between Germany and Hungary

meja med Madžarsko in NDH
Border between Hungary and NDH

POGLED NA DRAGE VIEW OF DRAGE

Foto: Zdenko Badovinac, Drage, 3. oktober 2025

Photo: Zdenko Badovinac, Drage, 3 October 2025

LEGENDA / KEY

1

Hiša Marije Selaković
(Prččkovci) - sedež
partizanskega štaba.
House of Marija
Selaković (Prččkovci)
- seat of the
Partisan
headquarters.

2

Hiša Mare Selaković
- zavezniška misija,
partizansko sodišče,
radijska postaja;
v kleti skladišče orožja.
House of Mara
Selaković
- Allied Military Mission,
partisan court, radio station;
weapons depot in the cellar.

3

Šola
- radijsko središče
(odvetnik Ales),
zapor za sodelavce
okupatorja.
School
- radio centre
(attorney Ales),
prison for
collaborators.

4

Prostor ob šoli
- prizorišče mitingov
in kulturnih prireditv.
Space by the school
- venue for meetings
and cultural events.

5

Cerkev sv. Svetice
- 800 m JV.
Church of St. Svetica
- 800 m SE.

6

Spomenik
padlemu stražarju
Milanu Devetaku.
Monument to the
fallen guard
Milan Devetak

7

Hiša Marka Rebe
(Markanovi)
- skladišče
zavezniškega
materiala.
House of Marko Reba
(Markanovi)
- Allied supply depot.

8

Hiša Daka
Damjanovića
- porušena v
bombardiranju; v njej je
bilo skladišče obleke
in obuvice.
House of Daka
Damjanović
- demolished in the bombing;
storage depot for
clothing and footwear.

9

Spomenik NOB.
Monument to
the National
Liberation
Struggle.

Hiša Marije Selaković, obnovljena kmalu po vojni,
v kateri je bil sedež partizanskega štaba.

Avtor fotografije neznan, Arhiv Belokranjskega muzeja Metlika.

House of Marija Selaković, rebuilt soon after the war,
which housed the Partisan headquarters.

Photographer unknown, Archive of the Bela Krajina Museum Metlika

Hiša Mare Selaković, v kateri je bivala
zavezniška vojaška misija.

Avtor fotografije neznan, Arhiv Belokranjskega muzeja Metlika.

House of Mara Selaković, the residence
of the Allied Military Mission.

Photographer unknown, Archive of the Bela Krajina Museum Metlika

Spomenik padlemu partizanskemu
stražarju Milanu Devetaku
Foto: Božidar Flajšman, Drage, 3. oktober 2025

A monument to the fallen Partisan
guard Milan Devetak.

Photo: Božidar Flajšman, Drage, 3 October 2025

BOMBING AND CONSEQUENCES

Partisan and Allied activities did not go unnoticed. The Ustaša authorities had the village bombed on 21 April. German bombers flying out of Zagreb alternately bombed Drage for over two hours. The village was almost entirely demolished; three quarters of houses and farm buildings were destroyed, five people died (Milan Devetak, Enica Damjanović, Marija Damjanović, Marica Damjanović, and Franci Potočar – 14 months old), many were wounded, and all the livestock perished. There would have been many more casualties, had the partisan units not left in time and had the inhabitants not been in their fields planting maize. The Anglo-American mission, however, stayed in the village, along with the warehouse administration and guard Milan Devetak, who perished in the air raid. After the attack, the mission moved to the nearby Ravnace, while the Drage residents dispersed to the neighbouring villages.

CONTRIBUTION TO THE NATIONAL LIBERATION STRUGGLE

Drage significantly contributed to the National Liberation Struggle: of the 23 villagers in the Partisan forces, 13 were killed in action. 35 houses and farm buildings were burned and demolished. The nearly erased village, remains a symbol of bravery and sacrifice.